

Transitie naar een meer natuur-inclusieve melkveehouderij: Belemmeringen en mogelijke oplossingen

Prof.dr. Hens Runhaar (UU / WUR)

- 1. Kansen natuur-inclusieve melkveehouderij**
- 2. Vijf structurele belemmeringen**
- 3. Enkele handelingsperspectieven**

Natuur-inclusieve landbouw biedt kansen om maatschappelijke kosten te reduceren en maatschappelijke baten te verhogen

www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/dossier/Dossier-Natuurinclusieve-landbouw.htm

Boeren kunnen op verschillende vlakken meerwaarde realiseren

Sparen van natuur

(potentieel meerwaarde)

- Ruige mest i.p.v. kunstmest
- Kruidenrijk, permanent grasland
- Duurzaam bodembeheer
- Weidegang

Natuur gebruiken

(expliciet gericht op meerwaarde)

- Verhogen organisch stofgehalte in de bodem
- Volledig grasgevoerd of krachtvoer uit de buurt
- Schaduw voor vee door bomen

Zorgen voor natuur

(niet per definitie meerwaarde)

- Plas-dras, verhogen grondwaterpeil
- Later, gefaseerd en om nesten heen maaien
- Delen van het perceel extensief, kruidenrijk 'kuikenland'

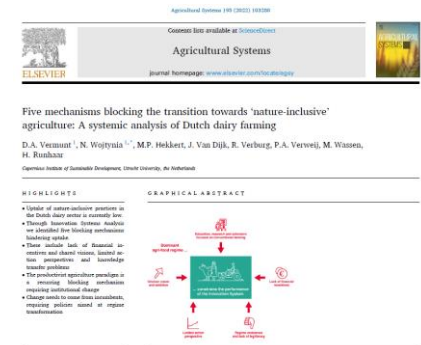
Vijf structurele belemmeringen voor een transitie

<https://youtu.be/yIH40VS5y3o>

<https://youtu.be/na65EZKIn7w>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308521X2100233X>

Structurele beloningen ontbreken

- 2/3 melkproductie export
- Geen markt voor ecosysteemdiensten
- Geen level playing field

Handelings- perspectief van de boer is beperkt

- Hoge prijzen grasland
- Vaak kortlopende pachtcontracten
- Transitie moeilijk te financieren

Problemen in kennisoverdracht

- Weinig onafhankelijke adviseurs
- Kennis wordt top-down ontwikkeld, niet inpasbaar
- Niet duidelijk welke kennis nodig is

Eenduidige en gedeelde visie ontbreekt

- Visie mist concrete doelen en ambities
- Beleidsvorming in silo's
- Gangbaar verdienmodel nog steeds onderdeel visie

Nog veel weerstand te overwinnen

- Ideaalbeeld
hoogproductieve boer
- Gebrek aan boegbeelden
- Gevestigde belangen
huidig systeem

Wat kunnen de provincie en regionale stakeholders aan deze belemmeringen doen?

Beloningen

- Biodiversiteit (Anlb, Biodiversiteitsmonitor)
- Waterkwaliteit (KRW 'groen-blauwe diensten')
- Koolstof vastleggen (klimaat)
- Inkoop voedsel van natuur-inclusieve boeren

Handelingsperspectief

- (Selectieve) opkoop (piekbelasters) door provincie
- Omschakelfonds (bijv. i.s.m. Groenfondsen)
- *Langjarige* beloningen en afspraken (Anlb etc.)
- Gunstige pachtvoorwaarden
- Pilots financieren
- (Bemiddelen bij) zoeken van financiering
- Belemmeringen bij vergunningverlening wegnemen (CLM rapport)

Natuurinclusieve landbouw is het gebruik van natuur op, om en onder het bedrijf te bieden heeft. Bij natuurinclusieve landbouw wordt de natuur enerzijds zoveel mogelijk te belasten en anderzijds het bedrijf zo rendabel te maken. Er is steeds meer aandacht voor natuurinclusieve landbouw, maar vanuit de maatschappij als vanuit de markt.

Volg de training 'Natuurinclusieve Landbouw: hoe werkt het vóór mijn bedrijf?'

Kennis

- Ondersteunen bij bedrijfsplannen
- Leernetwerken van boeren opzetten
- Adviseurs inventariseren

Visie

- Beleid en concrete (ruimtelijke) doelen
- Gebiedsplannen

Weerstand

- Gebiedsprocessen, gebiedsplannen
- Boegbeelden in de etalage zetten
- Leernetwerken opzetten

Beperkingen

- *Veel bevoegdheden bij LNV/E.C.*
- *Vrijwillige medewerking*
- *Beperkt aantal deelnemers (budget)*
- *Veelal tijdelijke ondersteuning*

Natuurinclusief boeren betekent dat deze bedrijven zorgvuldig gebruik maken van natuurlijke

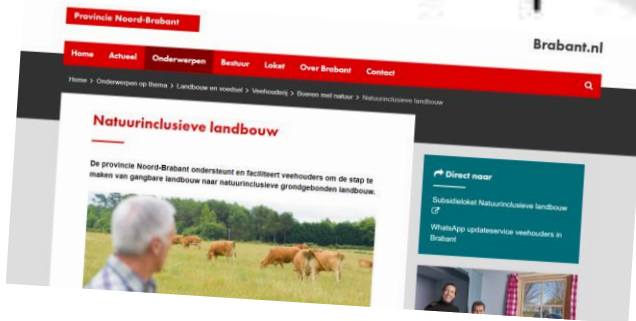
Beleid – van vrijblijvend en tijdelijk naar meer sturend en structureel

- Ruimtelijk sturen: bijv. voor overgangszones in de Omgevingsverordening, gebiedsplannen Stikstofwet, Wet Inrichting Landelijk gebied
- Financieel sturen: langjarige beloningen en afspraken, afkopen afwaardering of langjarige opbrengstderving → investeringsmogelijkheid, uitkopen
- Selectiever sturen: prioriteit op te kopen piekbelasters
- Integraler sturen: maatregelen voor natuur-, landbouw-, water- én klimaatbeleid (bijv. gezonde bodems en kruidenrijke graslanden) → stapelen beloningen

Figuur 3: Beoordeling functies en indicatie van problemen

Dank voor uw aandacht!

